

TORONTAI

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre	48 K
Félévre	24 K
Negyedévre	12 K
Egy hónapra	4 K
Egyes eszmék ára 10 fillér.	

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP

Feladvás szerkesztő: Dr. MAYER JENŐ.

SZERKESZTŐSÉG ÉS NYOMDÁRVÁLTAL
Mélyi-utca 1. sz. Telefonszáma: 21.

MEGJELENIK MINDEN NAP, VASÁR-
ÉS ÜNNEPRAPOK KIVÉTELEVEL.

Nagybecskerek, 1918.

XLVII. évfolyam, 207. szám.

Szerda, szeptember 11.

A németek nagy ellenállása a Hindenburg-vonalon.

— Foch harcba vet minden embert. —

Hága, szept. 11. A „Temps“ írja: Ami a legutóbbi időben a harc téren történt, az csak előkészítés volt a döntő nagy küzdelemre.

Foch tábornok azt tervezi, hogy a végső harcokban nem kiméli az emberanyagot, hanem összes erőinek latbavetésével olyan csapatot akar mérni az ellenségre, amely sujtó erő tekintetében minden eddigit felülmul.

A lap megjegyzése ehhez a következő: A döntő támadáshoz két dolog szükséges: meglepetés és gyorsaság. Nagyon jól elő kell készülni a harcokra, mert Hindenburg és Ludendorff sem maradnak tétlenek.

Páris, szept. 11. A harc az egész vonalon a esata új stádiumába lépett. A Hindenburg-vonalon elhelyezkedett németek a legnagyobb ellenállást fejtik ki. A szövetségesek támadásai egyelőre szünetelnek, mert a csapatoknak pihenőre van szükségük.

Rotterdam, szept. 11. A „Times“ írja: A jövő a jelen pillanatban Foch tábornok ismeretlen terveitől függ, miután 2 hónap van még hátra, amely alkalmas a harcokra. Az bizonyos, hogy a tábornok nem szándékozik tétlen maradni, de ha sikerül is áttörni a Hindenburg vonalat, abból még nem következik, hogy a németek kénytelenek lennének a francia-belga határ mögé visszavonulni.

Berlin, szept. 11. A Wolf esti jelentése szerint a Peronne és Cambray-i uttól délre újabb angol támadásokat, a Ham—St. Quentin-ut mindkét oldalán pedig francia támadásokat vertünk vissza. Siletténél helyi harcok.

Burián szavai alkalmasak a békeeszmecsere megindítására.

Bécs, szept. 11. A külügyminiszter tegnapi beszédéről politikai körökben ama vélemény terjedt el, hogy szavai alkalmasak a békeeszmecsere megindítására. Burián István gróf legközelebb keresni fogja az alkalmat, hogy a delegációk elnökét és egyes tagokat a külügyek mai állásáról behatóan informálja. A külügyminiszter változásról keringő híreket már két-kedéssel fogadják.

Németország és az orosz események.

Bécs, szept. 11. Feltűnést kelt a német centumpárt lapjának, a „Germania“-nak cikke, amelyben azt írja, hogy Németország nem nézheti tovább hallgatagon az orosz eseményeket. A szovjet-kormány szándéka az, hogy miként Robespierre, vérfürdővel szilárdítsa meg uralmát. A sajtónak kötelessége fel-emelni tiltakozó szavát a természeti jogok eme megsértése ellen.

A bajor király Konstantinápolyban.

Konstantinápoly, szept. 11. Lajos bajor király Szófiából Konstantinápolyba érkezett.

Milner lord nyilatkozata.

London, szept. 11. Milner lord egy amerikai újságírónak kijelentette, hogy legutóbbi sikereink az amerikai csapatok átszállításának sürgősségét nem csökkentik. Sikereink megmutatják, hogy megnyerhetjük a háborút. Ha azonban erőfeszítésünket csökkentjük, akkor elveszthetjük, ez pedig a szövetséges nemzeteket érinti. Kötelességünk úgy harcolni, mintha Amerika nem támogatna bennünket. Az amerikai hadsereg bármilyen nagy, csak meghozhatja a döntést, ha hozzájárul az erőnkhez, nem pedig azoknak helyébe lép. Pillanatig sem szabad az ellenségre nyomásunkat csökkenteni. Az ellenségnek nem szabad nyugtot hagyunk. Minden hadviselőre legnagyobb fontossággal bír a háborúnak mielőbbi befejezése, hogy a segéderők egyensúlyát megóvhassuk. Az újjáépítés számára a nagy erőfeszítés amely korábbi győzelemhez vezet, jobb üzlet, mint a lassan haladó hosszúra nyúló hadjárat.

Kivégezték Lenin merénylőjét.

Stockholm, szept. 11. A vizsgálat kiderítette, hogy Lenin ellen az első merényletet is Caplan Dorge orosz forradalmár követte el. A nevezett nő összeköttetésben állott Savinovval, a szociálforradalmárok vezérével. Caplan Dorget már kivégezték.

Vezérkarunk mai jelentése.

Budapest, szept. 11. (Hivatalos.) Az asiagói fensikon az ellenség két felderítő kísérlete meghiúsult.

Az Asolone szakaszon, ahol az olaszoknak erős tűzértség harcbevételével sikerült benyomulniok állásainkba, a 99-ik gyalogezred ellentámadással ismét helyreállította a régi állapotot.

A Piave arcvonalon fokozott tűzértségi tevékenység.

A vezérkar főnöke.

Ha entente-barát kormány lesz Oroszországban . . .

Genf, szept. 11. Az „Echo de Paris“ írja: Ha esetleg Oroszországban sikerül egy entente-barát kormányt alakítani, a központi hatalmak meg fogják szállani Romániának eddig meg nem szállott területét és teljesen lefegyverzik a román hadsereget.

Hir Lenin és Kornilov haláláról.

Lugano, szept. 11. A Stefani-ügynökség stockholmi jelentése szerint Rómei tábornok, az oroszországi olasz katonai misszió stockholmi vezetője bejelentette Lenin és Kornilov halálát.

Megjegyzés: Lenin halálának hírént fentartással kell fogadni.

A spanyol tanácskozás

Madrid, szept. 11. Dato miniszterelnök és a német nagykövet tegnapi tanácskozásán az osztrák-magyar nagykövet is részt vett.

Scheer tengernagy a főhadiszálláson.

Berlin, szept. 11. Scheer tengernagy, a tengerészeti vezérkar főnöke, törzskarával hosszabb tartózkodásra a nagy főhadiszállásra érkezett.

Az orosz khaosz

Moszkva, szept. 11. A tömegterrortól szóló jelentés szerint Moszkvában 2 ezer, Pétervárott ennél több embert kivégeztek. A vidékről ilyfajta táviratok érkeznek: Nisninovgorod reszket, Tulában a helyzet komoly.

Megtorpedózott norvég gőzös.

Kopenhága, szept. 11. A 7000 tonnás „Adriane Christiane“ nevű norvég gőzöst Angliából a Murman-partvidék felé való útjában megtorpedózták. Legénysége elmenekült.

Uj szociálpolitikai pótszerződés.

Berlin, szept. 11. A „Vorwärts“ szerint komoly tárgyalások folynak a breszlitovszki békeszerződéssel kapcsolatos új szociálpolitikai pótszerződés dolgában. Az új megállapodások tartalma valószínűleg munkásvédelmi jellegű volna. Ezzel eleget tennének a birodalmi gyűlés régebbi kívánságának, miszerint a jövő békétárgyalásoknál a munkáskérdéseket is rendezzék.

Az első orosz milliárd, amely nem jön.

Berlin, szept. 11. Az első orosz negyedmilliárdot, amelynek szeptember 10-ikére kell Berlinbe érkeznie, utnak indították Moszkvából. Estig a birodalmi kormány nem kapott értesítést, hogy a pénz megérkezett volna a kijelölt határállomásra.

A mai tőzsde.

B u d a p e s t, szeptember 10.

Magyar Hitel 1398, Osztrák Hitel 912, Jelzálogbank 592, Leszámitolóbank —, Agrárbank —, Magyar Bank 960, Hazai 660, Ingatlan —, Fabank 986, Közuti 840, Urikányi 935, Beocsini —, Salgó 1292, Forgalmi —, Rima 1203, Schlick —.

Hivatalos jelentések

A miniszterelnökség sajtóosztályától ma a következő hivatalos jelentést kaptuk a harc-téri eseményekről:

Német hivatalos jelentés.

Berlin, szept. 10.

A nagy főhadiszállás jelenti:

NYUGATI HARCTÉR:

Az ellenség támadásai alkalmával Norcken-tól északra és Yperntől északkeletre kisebb árokvezetek az ellenség kezében maradtak.

A Peronne—Cambray-i országot mindkét oldalán az angolok folytatták támadásaikat. A főlökés Couzeaucourt és Epehy ellen irányult. Az ellenséget visszavertük. A Havrecourt és Peronne—Cambray-i országtól délre este ismét előretörő ellenséges támadások megghiusultak. Részleges támadások a Holnon-erdőnél Vermandtől délkeletre és a Ham—St. Quentin-i ut mentén.

A Crosat-csatorna mellől az utolsóelőtti éjjel visszavontuk előcsapatunkat. Tegnap csak gyenge ellenséges felderítő szakaszokkal állottunk érintkezésbe.

Részleges harcok az Oisetől délre, tüzérségi tevékenység az Aisnetől északra. Az Aillette és az Aisne között a tüzérségi harc déltájban nagyon erőssé vált. Heves, estig több ízben megismételt ellenséges támadások megghiusultak. Brandenburgi gránátosok különösen ki-tüntették magukat a védelemben.

Az Aisne és a Vesle között visszavertük a franciák előretöréseit. Reimstől keletre, Parroytól délnyugatra (Lotharingiai front) vállalkozásaink sikerrel jártak.

Ludendorff.

A Hadigondozó Népiroda feladatáról.

Elmondta: *Szentiványi Ferenc dr.* a Délvidéki Földművelők Gazdasági Egyesületnek vasárnapi vándorgyűlésén.

Nagybecskerek, szept. 11.

Mélyen tisztelt Vándorgyűlés!

A hadigondozásról kívánok Önöknek néhány szót mondani, arról az intézményről, mely alig egy-két éves multra tekinthet vissza, de amelynél lépésről-lépésre, egyre nagyobb méretekben bontakozik ki az a nagy emberbaráti feladat, amelynek elvégzése a hatáskörébe utaltatott, amelynek lelkiismeretes megoldása nemcsak az állam, hanem az egész társadalom becsületbeli kötelessége.

Az immár ötödik évében dúló háború folytonosan újabb és újabb áldozatokat követel és napról-napra emelkedik azoknak az ember-társainknak a száma, akik felé segítő jótét kell nyújtánunk s akik fölünk, az uthonmaradtaktól, teljes joggal kérhetik, hogy azokért a fáradságokért, szenvedésekért és nélkülözésekért, melyeket értünk állítottak ki s mely küzdelmükkel elérték azt, hogy Istennek hála, csak a magyar haza határszéli megyéi ismer-ték meg az ellenség rombolását, de országunk belseje, szíve, az ellenségtől taposva nem lett, most, hogy már rokkantakká lettek, legalább némileg viszonzzuk azt jószággal, baráti, sőt ha kell anyagi gyámolítással.

Olyan nemes feladatról van itt szó, mely méltán hívja fel az egész magyar nemzet odaadó közreműködését, amelynek bizonyára lelkesen dobban meg az egész magyar nemzet szíve. Természetesen a feladat, mely itt az államra és a társadalomra együttesen hárul, oly nagy és oly sok oldalú, a hadigondozottak száma és azok elosztása oly nagy mérvű, hogy az a szerv, mely e célra szenteli munká-erejét, kell, hogy ekként szervezkedjék, mint az emberi vérrendszer, központi szervvel és helyi hatóságokkal, hogy a társadalomnak azok a tagjai, akik segélyre, vagy ellátásra szorulnak, azt idejekorán meg is kapják.

Oly szervezetet kell létesíteni, mely egységessé tegye a munkát abban az értelemben, hogy ugyanazon cél szolgálatában egyesítsen minden erőt, de mely azért az élet minden változatosságával számol, amely módot nyújt minden egyes embernek s minden egyes társadalmi, vagy hatósági tényezőnek arra, hogy azzal az ágával ezen egész nagy feladatnak, olyan módon és mérvben foglalkozzék s az ügynek olyan eszközökkel jöjjön segítségére, aminőkre saját személyes hajlamai, vagy saját működésének iránya képesíti.

Két nagy ága van működésünknek, egyik az erkölcsi, másik az anyagi.

A hadigondozottaknak legelsősorban erkölcsi támogatásra van szükségük. Hiszen bármit te-gyünk is, az élet küzdelmei, különös súlylyal fognak nehezedei a háborúnak ezekre az ál-do-zataira. Hiszen ha valahol, önálluk kell, hogy ott legyen a felemelő, a buzdító, a segítő, ha kell, korholó jóbarát, aki biztos kézzel vezesse őket az életlen keresztül.

És az árva gyermek vajjon nem szorul-e egy ilyen gondozó kézre, még akkor is, ha az anyjánál lehet? Vajjon minden anya ugy vi-seli-e gondját gyermekének, amint igazán kel-lene? Hát még mi van azokkal a gyermekek-kel, kik nem maradnak az anya kezén? Ezek számára ki kell keresni azokat, akik neveljék, nem azonos elvek szerint, hanem az egyes viszonyaihoz képest kell az árvát alkalmas családban elhelyezni, vagy olyan telepoken kell őket egyesíteni, ahol több-kevesebb árva, bi-zonyos gyakorlati irányban nyer nevelést.

Ezért létesült a pártfogói intézmény. A párt-fogó az, kit a hadiárva mellé rendelt ki az illetékes gyámhatóság, akinek az a feladata, hogy pártfogoltja személyi és anyagi viszonyait figyelemmel kísérelje, sorsát egyéni körülmé-nyének leginkább megfelelő módon biztosítsa, s javát minden irányban előmozdítsa. Állan-dóan öröködi a gondjaira bizott árva elhelye-zése, testi-lelki jóléte, betegség esetében or-

vosi gyógykezelése, valamint nevelése felett. A pártfogó a gyámot a hadiárva érdekeinek előmozdításában támogatja, működését meg-könnyíteni és kiegészíteni igyekszik.

Viszont a hadiözvegy és a hadirokkant mellé is kellett valakiről gondoskodni, aki hivatva van legelsősorban lelki egyensúlyát helyreállítani annak a hadigondozottnak, bennük élet-erőt és munkakedvet élesíteni, őket meggyőzni arról, hogy önbizalmukat nem szabad elvesze-teniök, nem szabad magukat minden munkára képtelennek tartaniok s főként nem szabad jövőjük és ügyeik iránt közönyösöknök lenniök. És, itt neccak az ezzel járó anyagi előnyökre és a dolog gazdasági oldalára gondoljunk, hanem arra az óriási erkölcsi jelentőségre is, amely abban áll, hogy az a rokkant azt érzi magáról, hogy munkakereső ember, aki tá-masza lehet családjának s ki nyomorúságát látva, nem kell, hogy a koldustarisznára gon-doljon, mert tudhatja magáról, hogy teljes ér-tékű tagja a társadalomnak.

Ez a legszebb feladata a tanácsadónak, vagyis azon hadigondozónak, aki a hadirok-kant és családjá, vagy a hadiözvegy mellé van kirendelve. Látszatra ez igen nagy munka, pedig voltaképp nem az. Hiszen a társadalom részéről nem azt igényeljük, hogy hivatás-szerűen, folytonosan csak pártfogóitjaival tö-rődjék, elegendő, ha azokat türelemmel meg-hallgatja és azután vagy önmaguk adnak nekik jó tanácsot, vagy oda utasítják ahhoz a sze-mélyhez, aki ügyeiket a legalaposabban intéz-heti el. (Folytatjuk.)

HIREK

IDŐJÁRÁS.

A nagybecskereki meteorológiai állomás időjárási jelentése.)

Szeptember 11.

Tegnap maximum: 25.6 °C.

Ma reggel: minimum: 14.6 °C.

Ma délben: Barométer 751.6 mm. Hőmérő: 28.0 °C.

Felhőzet: kev. borult. — Szél: DNY.

Csapadék: — mm.

— 10 vagon lisztet kap a város egy hó-napra. Budapestről jelenti tudósítónk: A köz-élelmezési miniszter hónapokkal azelőtt kilá-táshá helyezte, hogy a 10.000 lakossal nagyobb népességű rendezett tanácsú városok közélet-mezését különválasztja a vármegyék közélet-mezésétől, úgy hogy a városok a vármegyétől függetlenül fogják intézni közéletmezési ügyei-ket. Az erre vonatkozó rendelet már korábban megjelent és ennek értelmében Nagybecskerek városa is megkapja szeptember 15-től kezdve a közéletmezési kérdésekben való önálló intéz-kedési jogot. Ennek alapja a város ezentul közvetlenül a miniszteriumból kapja a liszt, cukor, zsir, hüvelyes és más élelmiszerekből kontingensét. Ma utalta ki a közéletmezési mi-niszter Nagybecskerek városa részére a szept. 15-től október 15-ig terjedő időre a 10 vagon lisztkontingenst és erről az intézkedéséről táv-iratilag értesítette a város polgármesterét.

— Kinevezések. A pénzügyminiszter *Gunisch* Ilonát, özvegy *Zsombori* Károlynét, *Hicke* Maris-kát, *Engels* Ádámnéét álló-náshelyükön való meg-hagyásuk mellett adóhivatali kezelőnökké, *Benke* Tivadar adóhivatali ellenőrt az antalfalvai m. kir. adóhivatalnál a IX. fizetési osztályban való meg-hagyás mellett adóhivatali főtisztte a nagy-becskereki adóhivatalhoz, *Mihály* Józsefet pedig pénzügyigazgatósági díjnokká a nagykikindai adóhivatalhoz kinevezte.

— A vendéglősök az árjegyzéket az árvizs-gáló-bizottság jegyzőjéhez: *Szomolenszky* József dr.-hoz vigyék fel a vármegyeházára.

Telefon 330.

Városi Mozi a Városi Színházban.

Telefon 330.

Szerdán, szeptember hó 11-én 2 előadás: 6 és 9 órakor.

Csütö: tőkön, szeptember hó 12-én 2 előadás: 6 és 9 órakor.

Jókai Mór legszebb regényének egyike filmen. Wilhelm Károly mesteri rendezése.

A gazdag szegények

4 felvonásban.

Főszereplők: *Mattyasovszky* Ilona, *Szentgyörgyi* Mária, *Lajthay* Károly, *Somlai* Artúr, *Szöröggy* Gyula, *K. Demján* Mari.

MODERN MOZI Az Orientben (Aradáci-ut)
TELEFONSZÁM 312.

Csütörtök, szept. 12. Péntek, szept. 13.

**Saturnin
Farandol**Kalanddráma 5 részben.
5 vagy 6 világrészen keresztül.

Előadások: 6 és fél 9 órákor.

Helyárak:Páholyülés 1 80 K, I. hely 1 50 K, II. hely
1 — K, III. hely 60 fillér.

— **Kitüntetett főhadnagy.** Öfelsége a király újlag a legfelsőbb dicsőre elismerést tudtul adatta *Kleinpéter* Lipót 12. gy.-e-beli tart. hadnagynak.

— **Katonai kitüntetések.** A király *Somfai* Elemér 32 ik gyalogezredbeli hadnagynak, a „Torontál” volt szerkesztője, *Somfai* János fiának, az ellenséggel szemben tanúsított vitéz és bátor magatartása elismerésül a hadiékítményes harmadosztályú katonai érdemkeresztet adományozta a kardokkal. A fiatal hadnagy a június 20-iki nagy piavei harcban, mint roham század-parancsnok hatodmagával egy zászlóalj erejű ellenséges támadást kézigránát-harcban visszavert, 50 foglyot ejtett s több olasz gépfegyvert és aknavetőt felrobbantott.

A vaséremkeresztet a vitézségi érem szalgáján adományozta a hadseregpáncsnokság a következő 12. gy.-e-beli katonáknak: *Frömmel* Antal szakaszv.-nek, *Ehrgang* L. gyalogosnak, *Blaskó* Marton egyéves önkéntesnek, *Kovács* Lajos, *Wagner* Ferenc és *Csimeanek* Pál gyalogosoknak. Az ezüst vitézségi érem első osztályát kapta *Weisz* József őrzetű.

— **Halálozás.** Mint őszinte részvétellel értesülünk *Czikajló* László helybeli gyógyszerész sulyos csapás érte. Felesége született *Michels* Emma élete 26-ik évében ma hajnali négy órákor rövid betegség után elhunyt. Csak pár nappal ezelőtt halt meg *Czikajló* Lászlóné nővére: *Molnár* Adorjáné, aki Ujvidékről jött Nagybecskerekre nővére látogatására. Ugy *Molnár* Adorjáné mint *Czikajló* Lászlóné tüdőgyulladásban halt meg, amelyhez *spanyol nátha is járult.* A mélyen sujtott család iránt városszerzte nagy a részvét. Az elhunytat holnapután, pénteken délelőtt 10 órákor temetik a Hunyadi-utca 506. számú gyászszobából.

— **Versecen kivégezték egy nagyikindai és egy temesvári katonát.** A szegedi hadosztály-bírószék szombaton reggel rögtönítelő bírósággá változva, Versecre utazott és ott halálos ítéletet hajtatott végre. Az elítelt *Markusev* Bogdán nagyikindai 7. honvédezeredbeli közember, akit szombaton reggel kilenckor agyonlőttek, mert a menetszázadból három izben szökött meg. *Markusev* előtt hajnali ötök hirdették ki a halálos ítéletet, melyet a fogház udvarán reggel kilenckor hajtottak végre az összes fegyvernembeli csapatok előtt. Az ítéletre *Markusev* alaposan rászolgált, mert katonához nem illően három izben szökött meg a haza és a trón iránt való kötelesség teljesítésétől. Amikor első izben megszökött a menetszázadtól és elfogták, újból beosztották egy pótszállományba. *Markusev*, bárha figyelmeztették a következményekre, újból megszökött. Egy pár hétig lógott, de végre ismét kézrekerült. Ekkor kivételesen az ő kíséretére egy tizedest és egy népfőlkelt rendeltek ki. Amíg a tizedes a nagyikindai állomáson lebélyegeztette a jegyet, *Markusev* a nagy tömegben ismét kerekelt oldott. A szökevény rövid bujdosás után újra kézrekerült. Most azután,

amikor annyi módot adtak neki a javulásra, nem sokat teketóriáztak vele. Elvitték Versecre, ahol jelenleg a nagyikindai ezred állomásozik, táviratilag odahívták a szegedi hadosztály-bírószék, mely halálra ítélte. Reggel kilenckor hajtották végre a halálos ítéletet. Négy katonától közelről lött a bekötött szemmel a földön térdelő *Markusev*re, aki néhány másodpercig tartó tusa után meghalt.

Egy másik kivégzés, amelyről a m. kir. 7 ik honvédpótzászlóalj 4506. szám alatti átiratával a mai napon értesíti a „Torontál”, f. hó 9-én, hétfőn történt. *Buczkó* István temesvári illetőségű 7 ik honvédpótzászlóaljbeli őrzetűt végezték ki lefokozás után agyonlövés által szokás büntette miatt.

— Ezen elretentő példa — mondja az átirat, — mely rövid időn belül immár a második, remélhetőleg észre fogja téríteni azokat is, akik a rögtönítelő eljárás kihirdetésének dacára elhagyták csapatstüket, megszegve hazájuk iránt tartozó esküvel fogadott kötele-ségüket.

— **Elvesztett igazolvány.** *Pulz* Márta, őrnagy leánya névre szóló arképes igazolványt elvesztett tegnap a Ferenc József-téről a Messinger-intézetig vezető úton. A becsületes megtaláló vigye fel a rendőrségre.

— **A Balaton mellől.** Egy magyar diák érdekes levelét a Balaton mellől közli legújabb számában *Benedek* Elek kedves képes gyermeklapja, a „Jó Pajtás.” Ugyanebbe a számba verset írt *Feleki* Sándor, elbeszélést *Tábori* Kornél, *Benedek* Elek folytatja pompás állapotregényét, amely *Rókáné* komámasszony mulatságos kalandjait mondja el, *Székely* Nándor szép arab mesét mond el a boldogságról, *Zsoldos* László folytatja érdekes regényét. Sok szép kép, tarka mese, a rejtvények, szerkesztői üzenetek teszik teljessé a szám gazdag tartalmát.

A „Jó Pajtás-t” a Franklin-Társulat adja ki; előfizetési ára negyedévre 4 korona, fél évre 8 korona, egész évre 16 korona. Egyes szám ára 32 fillér. Előfizetéseket elfogad és mutatványszámokat küld a „Jó Pajtás” kiadóhivatala Budapest, IV., Egyetem-utca 4.

TÖRVÉNYSZÉK

§ **Meg akarta vesztegetni a jegyzőt.** *Miók* Lázár torontálszentjánosi földmives megvesztegetési bűnügyét tárgyalta a napokban a nagybecskereki kir. törvényszék. *Miók* ellen *Demkó* Géza, a község jegyzője tett bűnvádi feljelentést 1915. február havában. A feljelentés szerint *Miók* arra kérte a jegyzőt, hogy a hadifuzarszolgálat alól mentse őt fel és ezért száz koronát akart neki fizetni hivatali helyiségében. A jegyző azonban kiutasította irodájából a pénzt feléje nyújtani akaró embert és följelentette. Még három másik szentjánosi lakost is feljelentett annak idején *Demkó* Géza hasonló bűncselekményekért. Ezeket azonban, névszerint *Gróza* Miklóst, *Miók* Szávát és *Opera* Miklósnét 1917. január 21-én felmentette a nagybecskereki törvényszék és a felmentő ítéletet a Kuria is helybenhagyta. *Miók* Lázár ügyét különválasztották akkor a többiétől, mert időközben bevonult katonának. Most azután, hogy újra civil lett, bíróság elé állították. A fő tárgyaláson megjelent *Demkó* Géza jegyző, mint sértett. Emlékezetes még, hogy a tavasszal orgyilkos merényletet követtek el ellene. Egy orosz fogoly az ablakon keresztül rálőtt, meg is sebesült, de szerencsésen felgyógyult. Merénylője még mindig a temesvári hadbírószék fogházában van a felbujtóval együtt, aki egy szabadságos katoná.

Demkó Géza előadta a tárgyaláson, hogy *Miók* Lázár meg akarta vesztegetni és ezért jelentette fel. A bíróság a bizonyítékok alapján *Miók* Lázárt nyolcszáz korona fő- és kétszáz korona mellékbüntetésre ítélte.

Az ítélet jogerős.

§ **Agyonnyomta a cséplőgép.** Borzalmas szerencsétlenség történt a múlt év nyarán Törökbecsén, cséplés alkalmával. *Pálkás* Mihály

CLUB-MOZGÓ

a Club-kávéházban. Telefon: 47. sz.

Csütörtök, szept. 12-én:

(este 7 és 9 órákor.)

Péntek, szept. 13-án:

(este 7 és 9 órákor.)

Zöld lámpás.

Detektívdrama 3 felvonásban.

Bunke a karneválon.

Vígjáték 3 felvonásban.

16 éven aluli gyermekek még családi kísérettel sem látogathatják a mozit.

Az előadásokat elsőrangú cigányzene kíséri.

Helyárak: Páholyülés 1 80, zsölye 1 50, I. hely 1 20, II. hely 1 —, III. hely 60 fillér.

25 éves gépész egy udvarba akarta bevinni magánjáró cséplőgépét, mivel azonban az udvar szűk volt, a mozdony még csak befért volna, a szekrény azonban már nem, *Alatyán* Pál bandagazda azt indítványozta a gépésznek, hogy emberekkel húzzák be. Mivel azonban ember kevés volt, úgy határoztak, hogy a gőzgéppel tolatják be a szekrényt. E célból *Alatyán* a szekrény és a gép közé egy rudat tett és ő maga is a rud mellé állt. A ház kapujáig szerencsésen el is jutottak, ekkor a gőzgép első kereke vizmosásba (pocsolyába) szaladt bele, a gép félrezökkent, a rud kiesett és a szekrény a gőzgéppel összeért és a szerencsétlen *Alatyánt teljesen összelapította*, aki nyomban meghalt.

A kir. ügyészség gondatlanságból okozott emberölés miatt vádat emelt *Pálkás* Mihály gépész ellen, akit a nagybecskereki törvényszék most egy hónapi fogságra és 400 korona pénzbírságra ítélte, a büntetés végrehajtását azonban felfüggesztette. A kir. ügyész e miatt felebbezést jelentett be.

HAJKEZTATO.

Az ingyenes olvasóhelyiség és közkönyvtár nyitva van minden nap délután 5 órától este 10-ig. Vasár- és ünnepnapokon délután 4 órától este 10 óráig. Könyvtárhoz vasárnap, szerda és péntek délután 8—5 óráig.

A „Magyarországi munkások rokkant- és nyugdíjgyelete” nagybecskereki fiókja minden hó 1-je után eső vasárnapján fogad el befizetéseket az *Ellmer*-féle helyiségben délután 2—5 óráig. — A beiratások szintén ott eszközölhetnek.

Városi ingyenes népkönyvtár. A volt esküdt-széki épületben. Nyitva naponként reggel 8-tól délután 2 óráig.

Katonaotthon Temesvári-ut 1500. szám alatt nyitva minden nap délután 2—9 óráig.

Nagybecskerek r. t. város polgármesterétől. 17775—1918. kig. szám.

A városi rendőrkapitányságnak, a városi élelmezési ügyosztálynak, valamennyi vendéglősnek és kifőzőnek — Helyben.

A vendéglőkben és kifőzőkben a darab-számra árult kenyér árát megállapítom s kötelezem az említett iparosokat, hogy egy 2 kilós kenyérből (vekniből) legalább 25 db kenyeret vágjanak ki s annak darabját 8 fillérenél drágábban ne árulják.

Aki rendelkezésemet megszegi, attól a kenyér-ellátást megvonom s árdrágítás miatt a rendőrkapitányságnak adom át.

A rendőrkapitány urat felkérem, hogy rendelkezésem végrehajtását saját közgeivel is ellenőriztesse és a rendelkezésem ellen vétőket felelősségre vonni sziveskedjék.

Nagybecskerek, 1918. évi augusztus hó 23.

Dr. Parisics Zoltán, polgármester.

KÖZGAZDASÁG

— **Torontali mezőgazdasági gépipar, vas- és fémöntöde r.-t.** címmel 1918 szeptember 10-én új részvénytársaság alakult városunkban a Torontálmezei Takaré- és Hitelbank helyiségében. A kicsi kezdetből jó hírnevű vállalatú fejlődött *Bürger* és *Grünwald*-féle gépgyár és javítóműhely alakult át a Torontálmezei Takaré- és Hitelbank és a Kereskedelmi r.-t. alapítása gyanánt részvénytársasággá. Szinte érthetetlen és tarthatatlan helyzet volt eddig is, hogy az ország mezőgazdaságának szívét képező Délvidéken nem volt nagyobb szabású gépgyár, mely a tulnyomóan mezőgazdák által lakosságnak új gépekben és régi gépek javításában mutatkozó szükségletét kielégíthette volna. Az új részvénytársaság lesz hivatva ezen helyzeten segíteni. Szakszerű vezetés és kellő tőkeerő mellett a gazdátársadalomnak és a kormánynak a többtermelés előmozdításában egyesülő közös akarata, a vármegye centrális fekvése, fejlődött mezőgazdasága, gazdasága vízi utakban és vasutakban, mind oly tényezők, melyek a vállalat felvirágzását biztosítják. A szakszerű vezetésre elég garancia az, hogy a részvénytársaság igazgatóságába a hírneves gyári vagongyár igazgatója *Barca* Arnold ur és az eddigi tulajdonosok *Bürger* Szilárd és *Grünwald* Sándor urak is bevalósítottak; a tőkebőséget pedig a Torontálmezei Takaré- és Hitelbanknak az alapítás körüli vezérszerepe garantálja.

Az alakuló közgyűlésről tudósítónk a következőkben számol be:

A nagyszámban megjelent részvényesek *Urban* Frigyes indítványára *Grósz* Géza, a Torontálmezei Takaré- és Hitelbank vezérigazgatóját választották meg közfelkiáltással a közgyűlés elnökéül, ki a jegyzőkönyv vezetésére dr. *Stern* Lázár, hitelesítésére pedig dr. *Pollák* Győző és *Mayer* Rezső részvényeseket kérte fel. A határozatképesség megállapítása után az elnök felolvasta az alapítók jelentését, megállapította, hogy a kibocsátott 3000 drb részvény mind lejegyezett és 600.000 K alapító a Torontálmezei Takaré- és Hitelbank pénztárába teljesen befizetett. Felolvasta ezek után a társasági alapszabályok tervezetét, melyet a közgyűlés egész terjedelmében elfogadott. Közölte a közgyűléssel, hogy az alapítók a részükre biztosított joggal élve, a részvénytársaság első három évére *Barca* Arnold, *Bürger* Szilárd, *Grósz* Géza, *Grünwald* Sándor, *Gyárfás* Ödön és *Sebestyén* Károly urakat neveztek ki az igazgatóság tagjaivá.

Mayer Rezső részvényes indítványára a közgyűlés egy évi időtartamra *Dym* Simon, *Farágó* Andor és *Guttman* Mór urakat választotta meg a felügyelő-bizottság tagjaivá.

A közgyűlés miután az elnök jelentéseit és az alapszabály tervezetét egyhangulag már elfogadta, kimondotta a részvénytársaság megalakulását és megadta az alapítóknek a megalakulás körüli eljárásukért a felmentést, fáradozásukért pedig köszönetet mondott.

Dr. *Stern* Lázár részvényes indítványára a közgyűlés elismerését fejezte ki *Grósz* Géza elnöknek a vállalat létrehozása körül kifejtett tevékenységéért és a közgyűlés körülmények közötti vezetéséért, amire az elnök a vállalat felvirágzásába vetett erős reményét kifejező néhány meleg szóval berekesztette a közgyűlést.

A közgyűlést követő igazgatósági ülésen az igazgatóság elnökévé *Grósz* Géza, a Torontálmezei Takaré- és Hitelbank vezérigazgatója választott meg.

A magunk részéről is örömmel adunk hírt az újonnan létesült részvénytársaság alakulásáról, mert azt városunkban a vármegye gazdaságának érdekében igazán hézagpótlónak tartjuk. Epen ezért már előre biztosítva látjuk teljes mértékben a vállalat sikerét.

Teljesen jókarban levő
szalongarnitúra
és egy antik fiókos szekrény
eladó

970

Uri-utca 21. számú házban.

Nyomatott Pleitz Fer. Pálnál Nagybecskereken.

Jelzálog kölcsönöket

közönséges, kamatozó és törlesztéses (annuitásos) kölcsönöket gyorsan és olcsón folyósít a záloglevél kibocsátó Temesvári Első Takarékpénztárral szoros érdekösszességben álló

Nagybecskereki Népbank
Részvénytársulat.

963

⇒ Nagy választék! ⇒

980

Megérkeztek
az őszi és téli

nőikalap

ujdonságok!

TOLVAY JÓZSEFNÉ
nőidivatárusnő
Nagybecskerek, Fő-utca.

Velür- és nemezkalapok
átvételét vállalom.

Végrehajtó,

aki az adóügyekben is elegendő jártassággal bír, 50 éven felüli, hadmentes, családos, magyar, szerb és német nyelvet szóban és írásban jól bírja, lehetőleg adóügynél, vagy esetleg végrehajtói allandó állást keres. Cim: „Szorgalmas” jelige alatt ezen lap kiadóhivatalába kérelmek.

Keresek egy 3 tagú uricsalád
részére 1—2—3 szobából álló

butorozott lakást

lehetőleg konyhával és előszobával. — Közvetítők díjaztatnak.

977

Bővebbet telefon 61.

4177—918. rk. sz.

979

Hirdetmény.

Közhirre teszem, hogy f. é. szeptember 7-én a Torontálvásárhely és Idvor közti országúton valószínűleg a torontálvásárhelyi orsz. vásárról megfutamodott 5—6 hónapos sárga bikaborju fogatott fel és szállított be.

Amennyiben igazolt tulajdonosa nem jelentkeznék, a gazdátlan jóságot f. hó 15-én d. e. 10 órákor a rendőrség udvarán nyilvános árverésen el fogom adni.

Nagybecskerek, 1918 szeptember hó 9.

Dr. Deak, rendőrkapitány.

Üzletmegszüntetés folytán
kaphatók rőfös-, fűszer- és
rövidáru üzleti

állványok és pultok

Grünberger Márknál
Kanakon.

982

Jó polgári koszt

kapható házban és házon
kívül, valamint előfizetésben

Dávid Antainé

vendéglőjében
Kurländer-udvar.

981

Néhány fiatal patkányfogó

Foxterierre-kutya

megvételre kerestetik.

974

Cim a kiadóban.

4176—918. rk. sz.

978

Hirdetmény.

Közhirre teszem, hogy városunkban f. hó 4-én egy drb fél éves sötét-pej kanca csikó fogatott fel bitangságban.

Amennyiben igazolt tulajdonosa nem jelentkeznék, az állatot f. hó 15-én d. e. 10 órákor a rendőrség udvarán nyilvános árverésen el fogom adni.

Nagybecskerek, 1918 szeptember hó 9.

Dr. Deak, rendőrkapitány.

Gyakorlati

német órákat

ad esti időben méliányos
tanulásiért perpekt német.

Bővebbet a kiadóhivatal.

Hirdetések

felvételnek

a

„Torontál“

kiadóhivatalában, Zápolya-utca 1

Kiadó: Pleitz Fer. Pál.